

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica das artes plásticas e visuais

Materia	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Código	P02G120V01401			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Casal, Cristina			
Profesorado	Martínez López de Castro, Rut Varela Casal, Cristina			
Correo-e	cristinavarelacasal@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral

A finalidade primeira da [didáctica das artes plásticas e visuais] é proporcionar aos alumnos unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, como concepto ampliado, como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos nenos (de 6 a 12 anos). A tarefa é construír un sustrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen ao alumno dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenvolver ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no campo da educación primaria. Traballaremos no taller con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas máis CONVENCIONAIS convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas nas que abordaremos posibilidades de traballo máis vinculadas a linguaxes contemporáneos cercanos e intuitivos para os rapaces cos que os nosos alumnos terán que traballar.

Plantexaremos estratexias de traballo colaborativo combinadas con propostas individuais dentro de estruturas de traballo por proxectos que vehiculará o transcórreo do cuadrimestre.

As rutinas habituais do noso traballo durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural

C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecer as características psicoevolutivas e formais da linguaxe plástica dos nenos de primaria así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.	A2 A4 A5	B11	C53 C54 C56	D5 D8 D13 D15 D16 D21
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	A2 A5		C53 C54 C55	D1 D2 D7 D8 D10 D14 D16 D18 D21
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.	A3	B11	C53 C55	D1 D14 D16 D18 D21
Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundizando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e proporcionar espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno como ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.	A3 A4	B2	C53 C55 C56	D2 D7 D8 D9 D16 D18 D21
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticas promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.	A4	B11	C53 C55 C56	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D13 D16 D17 D21

Ser capaz de producir imaxes e propostas obxectuais en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente acotadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos típicos e característicos da área Artística Visual.	A2 A3	B8 B11	C53 C55 C56	D1 D5 D7 D8 D17 D18 D21
Coñecer e avaliar o currículo escolar das Didácticas da Expresión Artística e audiovisual	A5	B4	C54	D1 D14 D15 D16 D18 D21
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B8		D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16 D18
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais; as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	A2 A3	B11	C53	D1 D13 D14 D16 D18 D21

Contidos

Tema	
I. Artes Plásticas e Visuais. Marco disciplinar e Modelos Formativos	Estrutura curricular das artes plásticas e visuais na educación primaria Obxectivos cognitivos e procedimentais Criterios metodolóxicos. Observación, representación, experimentación, transformación.
II. O concepto ampliado de arte como base da educación e la conciencia.	Arte a partir dos anos 60: pop, arte conceptual, minimal, land art, happening, performance, video arte , body art , pop, arte conceptual, minimal, land art, happening, performance, video arte , body art Novos espazos O papel do espectador O cuestionamiento da durabilidade Artistización do cotiá, cuestionamiento aurático
III. Elementos básicos da plástica I	A linguaxe e a comunicación visual O grado de iconicidade Lectura de imáxes: tipos de forma Lectura de imáxes: modos de expresión da linguaxe icónica Elementos básicos: Punto, línea, plano
IV. Elementos básicos da Plástica II	A cor A textura A composición Forma e espazo
V. O concepto creatividade	Mitos sobre a creatividade Definición de creatividade O papel da imaxinación na creación Pensamiento converxente vs. Pensamiento diverxente Teoría das intelixencias múltiples de Gardner Dibuxar co lado dereito do cerebro
VI. Traballo por proxectos	Planificación de contidos Elaboración de propostas puntuais e resolución de exercicios Plantexamentos e organización conceptual de contidos A materialización final Presentación e avaliación de proxectos

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Sesión maxistral	15	30	45
Traballos tutelados	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	7	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Valoración de plantexamentos curriculares en E. Primaria. Interpretación e valoración de obras artísticas. Soporte conceptual da linguaxe e recursos específicos da linguaxe plástica e visual.
Traballos tutelados	Planificación e elaboración de traballo por proxectos Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica) para a Educación Primaria.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Execución técnica adecuada de procedementos e experimentacións de carácter artístico, plástico e visual específico. Resolución de tarefas puntuais de carácter conceptual ou procedimental

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Se alternarán las clases más procedimentales con aquellas destinadas a la resolución de tareas intermedias de los trabajos por proyectos. Se pautará y tutelaré el desarrollo de cada uno de los ejercicios aprovechando la rutina de taller y los horarios de tutoría.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Sesión maxistral	Estudio de casos Identificación e análise de imaxes Análise de materiais didácticos Participación activa en clase	20	A2 A3 A4	B11	C53 C54 C56	D1 D2 D14 D17 D18 D21
Traballos tutelados	Traballo por proxectos O proxecto como ferramenta metodolóxica; entregas parciais Resolución final do obxecto, proposta rematada: valoración obxectual e conceptual Sistemas de avaliación	50	A2 A3 A4	B2 B3 B8	C53 C54 C56	D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Elaboración de bocetos Exercicios de debuxo "co lado dereito do cerebro" Exercicios de debuxo Outras tarefas procedimentais	30	A5		C54 C56	D1 D7 D16 D17 D18 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia puntual e regular posibilita a realización dos exercicios e a resolución de problemas procedimentais. No caso das sesións maxistrais o seu seguimento é imprescindible para o asentado conceptual dos exercicios e traballos tutelados.

Para garantir a autoría dos esbozos e exercicios procedimentais a súa elaboración realizarase, polo menos na maior parte, no horario docente.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes de cada un dos bloques detallados (Resolución de problemas e/ou exercicios 30%, Sesión maxistral 20%, Traballos tutelados 50%). É imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

Na SEGUNDA CONVOCATORIA os alumnos deben ponerse en contacto cos responsables da materia. Para superar esta convocatoria o alumno deberá entregar resoltas as propostas relativas á elaboración de unidades e materiais didácticos que se propuxeron durante o curso, así como os exercicios procedimentais realizados tamén durante o curso presencial. Cos

soportes e calidades que no seu momento detallásense.
Neste caso o calculo da nota final farase tendo en conta:

Resolución de problemas e/ou exercicios 50% e elaboración de unidades didácticas, elaboración de materiais didácticos 50%

Non se fará a media se non se alcanza polo menos un 4 en cada un dos apartados.

No caso de alumnos que asistan regularmente a clase e presenten as entregas parciais puntualmente e en forma e aínda así non superen a materia deberán, para esta segunda convocatoria, repetir só aqueles exercicios nos que non alcanzasen o 5, conservándoseles o resto das notas obtidas nas tarefas aprobadas.

Bibliografía. Fontes de información

Edwards, B., **El color**, 2006,

Marín, R. (coord.), **Didáctica de la Educación Artística**, 2003,

Lowenfeld y Brittain, **Desarrollo de la capacidad creadora**, 1996,

EDWARDS, Betty, **APRENDER A DIBUJAR CON EL LADO DERECHO DEL CEREBRO**, 2000,

AAVV, **Daumen kino. The Flip Book Show**, 2005,

Álvarez Reyes, Juan Antonio, **Fantasmagoría. Dibujo en movimiento**, 2006,

Berger, John, **Modos de ver**, 1980,

Calabrese, Omar, **El lenguaje del arte**, 1987,

Castelo Sardina, Luis, **Del ruido al arte : una interpretación de los usos no normativos del lenguaje fotográfico.**, 2006,

Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte de concepto : 1960-1974 : epílogo sobre la sensibilidad "postmoderna"**, 2009,

Agra, M.J. y otros, **La educación artística en la escuela**, 2007,

Aguirre, I, **Teorías y prácticas en educación artística**, 2000,

Wilson, B. y otros, **La enseñanza del dibujo a partir del arte**, 2004,

Wong, W, **Principios del diseño en color**, 1998,

AAVV. 2000. Enciclopedia Técnicas Dibujo, Pintura, Grabado... Barcelona. Acanto.

Agra, M.J. y otros 2007 La educación artística en la escuela. Barcelona. Graó

Aguirre, I. 2000. Teorías y prácticas en educación artística. Pamplona. U.P. Navarra.

Berrocal, M. y otros. 2005. Menús de educación visual y plástica. Barcelona. Graó

Berrocal, M. y otros 2003. Figuras, Formas, Colores... Barcelona. Graó.

Caja, J. (coord.) 2002. La educación visual y plástica hoy. Barcelona. Graó

Hernández, M. 2000. Educación Artística y Arte Infantil. Madrid. Fundamentos.

Wilson, B. y otros 2004. La enseñanza del dibujo a partir del arte. Barcelona. Paidós

Wong, W. 1998. Principios del diseño en color. Barcelona. G. Gili.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación artística/P02G120V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

É necesaria a asistencia puntual, continuada e activa a clase para poder seguir os contidos que se plantexan de forma consecutiva.

A pesar de que os bloques son independentes retomaranse contidos de forma intermitente para que as cuestións básicas

queden debidamente asentadas.

A materia NON é exclusivamente técnico-práctica e procedimental, xa que ten unha significativa carga conceptual.
